

JEGYZŐKÖNYV

*felvétellett Ratkón, a „gömörmegyei orvos-gyógyszerész egylet
1899-ik év szeptember hó 26-ikán tartott közgyűlésén.*

Jelen voltak: Elnök: Dr. Löcherer Tamás közkórházi igazgató Rimaszombatból, Dr. Bazilidesz Károly körorvos Ratkóról, Dr. Csesznok Pál Rimaszombatból, Dr. Dobó Dezső honvédfőorvos Jolsvárol, Dr. Danis János körorvos Balogról, Dedinszky Gyula gyógyszerész Nagy-Röczéröl, Dr. Gaál Gusztáv járásorvos Tornallyáról, Dr. Gocso Gusztáv körorvos Harkácsról, Dr. Kármán E. Aladár közkórházi osztályvezető orvos Rimaszombatból, Kishonthy József gyógyszerész Rimaszombatból, Dr. Krees Gyula bányaműorvos Vashegyről, Dr. Meskó Miklós megyei főorvos Rimaszombatból, Muraközy Gyula gyógyszerész Ratkóról, Dr. Posevitz Albert városi orvos Nagy-Röczéröl, Dr. Ruber József kórházi orvos Rozsnyóról, Dr. Sailer Károly gyári orvos Likérről, Dr. Schvirian János körorvos Dobsináról, Dr. Póthy János körorvos Jolsvárol. Vendégként megjelentek: Latinák Frigyes Ploszkóról, Wallentinyi Gusztáv és Zachar Sámuel Ratkóról.

Elnök szívélyesen üdvözölvén a megjelent tagokat s a közgyűlést megnyitja.

A mult közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatván, miután ellene észrevétel nem tétellett

tudomásul szolgált és hitesítettett.

Elnök jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Dr. Ruber József és Dr. Krecs Gyula tagokat kéri fel, kikhez a jegyzőkönyvet — hogy az még a folyó évről szóló évkönyvbe bevehető legyen, titkár elfogja küldeni.

Elnök betérjeszti Dr. Ruber József levelét, melyben tudatja, hogy a hozzáküldött görcső kijavítása, esetleg kicserélése tárgyában Hartnack E. potsdami czéggel érintkezésbe lépett s a czég levelét is beküldi. E szerint a 650-szeres nagyításhoz szükséges új objektív lencsék, (a régiék nem lévén használhatók) 64 márkába kerülnek s néhány márká vámos segédeszközök költsége jön hozzá. 800-szoros nagyításhoz világító készülékkel és objektív lencserendszerrel legalább 200 márkába kerülne a görcső új felszerelése.

A közgyűlés megbizza Dr. Rubert, hogy a görcső 650-szeres nagyításra való berendezését effektuáltassa s a költségeket az egylet pénztárából vegye fel.

Elnök bejelenti, hogy Dr. *Gocso* Gusztáv harkácsi körorvos és Dr. *Dobó* Lezső jolsvai honvédfőorvos az egyletbe és szövetségbe való belépésüket bejelentették.

A közgyűlés tudomásul veszi és nevezetteket tagjai sorába iktatja.

Titkár jelenti, hogy Dr. Zehery István a hozzá intézett levélben az egyletből való kilépését jelenti be, azaz, hogy ő ezután csakis a szövetségnek kíván tagja lenni.

Elnök és Dr. *Mesko* Miklós felszólalása után a közgyűlés kimondja,

hogy az újra alakulás három évre szól s ez időn belül az egylet tagjai sorából csak is az elhaltak, elköltözöttek vagy kizártak

törölhetők. E szerint a kilépésre vonatkozó bejelentés felett a közgyűlés napirendre tér.

A szakülésen:

Dr. *Ruber*, a rozsnyói Kósa-Schopper kórház 1898-ik évi működésére vonatkozó következő statisztikai adatokat közli:

Általános kimutatás a rozsnyói Kósa-Schopper-kórház működéséről 1898. évben.

A rozsnyói Kósa-Schopper-kórházban felvétetett az 1898. évben fi 152, nő 90 = 242. Maradt a mult évről fi 8, nő 4 = 12. Az 1898. évben ápoltatott tehát fi 160, nő 94 = 254.

Ápolási napok összege volt 4997 (fi 2962, nő 2035). Mult évnél több 868, esik egy egyénre 19.6 ápolási nap, (mult évinél több 3.2% nap). Egy napra esik 13.6%, (mult évinél több 2.3%). Legtöbb beteg vétetett fel február hóban (27), legkevesebb júliusban (15). Legnagyobb volt az ápolási napok összege februárban (536), legkevesebb novemberben (334).

Gyógyult a betegek 70.8%-a, fi 119, nő 61 = 180 egyén.

Javult „ . 11.4%-a, fi 15, nő 14 = 29 „

Nem javult „ . 5.6%-a, fi 9, nő 5 = 14 „

Meghalt „ . 7.1%-a, fi 11, nő 7 = 18 „

Tov. kez. alatt mar. 5.1%-a, fi 7, nő 6 = 13 „

Összesen: 100.0%-a, fi 160, nő 94 = 254 egyén.

Mult évvel összehasonlítva, ugyananyi beteg vétetett fel. Gyógyult 1.4% kevesebb, javult 1.0% kevesebb, nem javult 0.4% kevesebb, meghalt 2.5% több, további kezelés alatt maradt 0.3% több.

Halálokok voltak: tüdőlob, tüdővész 4, bélhurut 1, szövetközi májlob 2, agyburaklob 2, gerinczagy sorvadás 1, vörheny 1, influenza 2, alkoholmérgezés 1, csonttörés 1, evvérűség 1, fertőzött csontvelőlob 1 = 18.

Vallás szerint ápolattak:

1. Róm. katolikus . fi 111, nő 67 = 178 egyén.

2. Ágost. evangélikus fi 28, nő 19 = 47 „

3. Református . . . fi 19, nő 8 = 27 „

4. Izraelita . . . fi 2, nő 0 = 2 „

Összesen: fi 160, nő 94 = 254 egyén.

Illetőség szerint ápoltattak:

Rozsnyó	fi 79, nő 78 = 157	egyén.
Gömörmegyéből	fi 52, nő 15 = 67	„
Más megyékből	fi 25, nő 1 = 26	„
Idegen országból . . .	fi 4, nő 0 = 4	„

Összesen: fi 160, nő 94 = 254 egyén.

Betegségek szerint ápoltattak:

1. Belső betegséggel . .	fi 80, nő 62 = 142	egyén.
2. Sebbetegséggel . . .	fi 74, nő 27 = 101	„
3. Szembetegséggel . .	fi 6, nő 1 = 7	„
4. Szülési betegséggel .	fi 0, nő 4 = 4	„

Összesen: fi 160, nő 94 = 254 egyén.

Nagyobb műtétek voltak: csonkítás 2, kiizelés 2, sérv-visszahelyezés 1, kiirtás 1, kaparás 2, szemgolyó kivétel 1 = 9.

Dr. *Meskó* Miklós megyei főorvos a vármegye egészségügyére vonatkozó 1898-ik évi adatokat következőkben közli:

Egészségügyi statisztika 1898. évről.

Gömörvármegyében a közegészségi állapot az 1898. évben — a mennyiben egyes fertőző betegségek, ugymint a kanyaró, vörheny és szamárhurut nagyobb mérvben léptek fel, kedvezőtlenebb volt mint 1897-ben, bár a halálozási arány nem rosszabbodott. Mig 1897-ben 1028 fertőző megbetegedés fordult elő és ebből 119, vagyis 11.5% volt a halálozás, 1898-ban 3450 fertőző megbetegedésre 405, az az 11.7% haláleset jutott.

Legnagyobb számmal a *kanyaró* fordult elő, melyben 54 községben 1378 egyén betegedett meg. Ezek közül meggyógyult 1303, meghalt 34, ápolás alatt maradt az év végén 41 beteg.

Elterjedtségre nézve a *vörheny* állt első helyen 82 községben 1181 megbetegedéssel, melyből meggyógyult 791, meghalt 281, ápolás alatt maradt 109 egyén.

Szamárhurutban 24 községben 637 gyermek betegedett meg, kik közül meggyógyult 593, meghalt 44.

Roncsoló toroklobban 56 községben 110 megbetegedés fordult elő, 74 gyógyulás és 36 halálozással.

Hasi hasymáz 29 községben 73 esetben lépett fel, melyből meggyógyult 63, elhalt 6, ápolás alatt maradt 4.

Hólyagos és bárányhimlőben 4 községben 67 egyén betegedett meg, kik közül meggyógyult 64, meghalt 3.

A *vérhas* mindössze 1 községben mutatkozott 2 esettel, 1 halálózással.

A *fültőmirigylob* pedig szintén 1 községben 2 esettel, 2 gyógyulással.

Vármegyénk területén az 1898. évben 41 *orvostudor* és 4 *sebész* működött, kik közül 36 orvostudor és 4 sebész, 11 tiszti orvosi, 1 városi alorvosi, 2 községi, 21 körorvosi, 4 kórházi, 12 gyári, bányai és uradalmi, 11 pályatorvosi, 1 fürdőorvosi, azaz összesen 63 orvosi állást töltött be 37,695 frt fixfizetéssel, 5 orvostudor pedig magángyakorlatot folytatott. A nagy-rőczei és rimaszécsi egészségügyi járás, továbbá a nagy-rőczei és harkácsi egészségügyi kör helyettesítéssel igazgattak.

Gyógyszertárt önállóan kezelő *gyógyszerész mester* 19, gyógyszertárt önállóan nem kezelő gyógyszerész mester 9, nem okleveles segéd 2, gyógyszerész gyakorlatok 5 volt a vármegye területén.

Öt rendezett tanácsu város — és 24 községben 45 *okleveles bába*, 135 községben pedig 151 *cédlulus bába* működött. 117 községben nem volt bába.

Az 5 rendezett tanácsu városban, 8 községben, 2 gyártelepen 15 orvos teljesítette a halottkémlést, 106 község és 3 telepen 107 *képesített halottkém*, míg 162 községben képesítéssel nem bíró egyén végezte a halottkémi teendőket.

A vármegye területén 6 reáljogu, 13 személyes jogu, 1 fiók, 2 házi és egy kézi gyógyszertár volt.

A rimaszombati és rozsnói kórházakban összesen 1475 egyént ápoltak 46556 ápolási napon. Ebből a vármegyei köz-kórházra 1997-ről maradt 121 és 1898. évben felvett 1100, azaz 1221 beteg esik 41,457 ápolási nappal. Ebből meggyógyult 832, javultán elbocsátatott 142, gyógyulatlanul elbocsátatott 48, meghalt 89, maradt tehát az év végén ápolás alatt 110 egyén. A *Kósa-Schopper alapítványi kórházban* az 1897. évről 12 beteggel együtt 254 egyén 5099 ápolási napon ápolatott, kik közül meggyógyult 180, gyógyulatlanul elbocsátatott 15, javultán elbocsátatott 28, meghalt 18, az év végén ápolás alatt maradt 13 beteg.

Az októberben megnyílt hülyék és elmeengének intézetében Pelsüczön 2 egyén ápolatott.

A *védhímlőoltást* 26 oltóorvos teljesítette 12609 egyénen. Először oltatott 5985, újraoltatott 6624 egyén, tehát 851-el kevesebb, mint az előző évben.

Rendőri bonczolás 46 esetben végeztetett,

Gyermekekre való felügyelet havonta átlag 18 dajkaságba adott és 2 lelenz felett gyakoroltatott.

Élelmiszerek és italok 1832 esetben.

Közhelyiségek 1317 esetben.

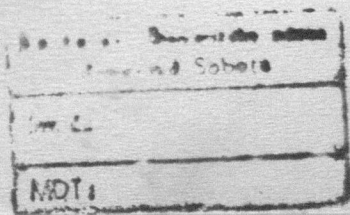
Lakások 1462 esetben vizsgáltattak.

Orvosi felügyelet alatt átlag 19 *kőjnő* állott állandóan. Jolsván 2-szer, egyebütt 1-szer vizsgáltattak hetenként. Bujakór miatt 3 küldetett kórházba.

Dr. Krecs Gyula a szénsavnak zárt helyiségben rövid uton való meghatározására czélszerű eszközt: Dr. Wolperth-féle carbacidometert mutatja be, mely különösen bányákban használható. Az eszköz leírása s a vele való bánásmód következő:

Áll egy cmrenként 50 köbemre osztott üveghengerből, melybe fölül kerek nyílással bíró fémkupakján egy üvegcső nyulik le, melynek alsó végéhez egy gumi dugattyu van erősítve s mely a hengert légmentesen elzárja (a dugattyú domborulata a cylinder térfogatából 0.75 köbcmnyit foglal el); az üvegcső fölül egy felső végén zárt kaucuk kupakkal hasonlóan légmentesen zárható el. — Részei továbbá egy 2 cmnyire beosztott vékony üveg pipetta s 5 drb üveg reagentiákkal. Lényege a phenolphthalein oldat, (mely sötét rózsapiros színű), azon tulajdonságán alapul, hogy szénsavval érintkezve elszintelenedik s ezen elszintelenedés annál gyorsabban áll be, minél nagyobb a szénsavmennyiség, melylyel érintkezésbe jön, illetőleg a levegőre vonatkoztatva, minél szénsavdúsabb az. Az eszköz promillekben mutatja a talált szénsav mennyiséget, de hozzávetőleges meghatározás czéljából az egyes kb. centimétereknél jelzések vannak a talált CO_2 tartalmu levegő milyenségének a megítélésére is. Így a 10 köbcmnél = $\frac{1}{100} \text{CO}_2$ = különösen rossz. — $17\frac{1}{2}$ köbcmnél = $\frac{2}{100} \text{CO}_2$ = igen rossz; — $33\frac{1}{2}$ köbcmnél = $\frac{1}{100} \text{CO}_2$ = rossz; 47 köbcmnél = $0\frac{7}{100} \text{CO}_2$ = maradhatós. 50 köbcmnél = jó levegő.

Az eljárás következő:

1. A vizsgálandó levegőben a szivattyút néhányszor az üvegcylinderben föl és lefelé tologatjuk, végül kihuzzuk.

2. A kész phenolphthalein oldatból a pipettával 2 köbményt adunk a hengerbe.

3. Most a dugattyút a hengerbe toljuk, de különösen sok (äusserst schlecht) jelzésig, az üvegcső szabad átfúrt végét a kautschuk kalappal elzárjuk.

4. Egy perczig rázzuk az eszközt, ha e művelet közben el nem szintelenedik a folyadék, akkor a szelepnek fokozatos följebb húzásával s újbóli elzárásával, — mindig egy-egy percznyi rázás után, — elérjük azt a fokot, a hol az elszintelenedés beáll; ez a fok, melyet a dugattyú alsó széle jelez, adja a szénsav tartalmat, illetőleg a levegő tisztasági fokát. Kivánt esetben kiszámíthatjuk a szelep 0.75 köbcm. domborulatának megfelelő correctio levonásával a CO_2 tartalmát pontosabban is, ha az elhasznált levegő térfogatát 31.3-al elosztjuk p. o. 40 köbcm. elhasznált levegőnél X. — 0.7 — 1 promille, vagyis szabatosabban 31.3 : 40 — 0.78 promille a CO_2 . Correcturával 31.3 : 39.25 — 0.80 promille CO_2 .

Óldatok készitési vényei:

No I. Rp. Natr. carbonic. sicc. 0.139. Aqu. dest. 25.0. Solve, solutione facta adde Spirit. dilut. ad. c. cub. 75.0.

No II. Rp. Phenolphthal. 7.5 Spir. vini dil. ad. c. cub. 75.0.

No III. Rp. Aqu. dest. 75.0.

No IV. Rp. Acid. hydrochl dil. gutt. I. Spir. dil. 10.0. Aqu. dest. ad. c. cub. 50.0.

No V. Kész óldat, mely következőleg készül: No I.-ből a pipettával 2 köbcm. vétetik légvizsgáló üveghengerbe; 10 köbciméterig feltöltetik No II.-ből; aztán 50 köbcmig feltöltetik No III.-ból s aztán az V. számú reagens-készlet üvegbe adatik.

Főleg a bányák szállító részeitől távolabb eső helyeken, — hol a légesere ad minimum reducált s a pátvaskő rétegekből sok CO_2 szabadul ki, — végzett számos méréseim, a gyakorlat céljaira igen kielégítő mérési eredményeket szolgáltatottak. Tekintve az eszköz könnyű kezelhetőségét, a vizsgálat olcsóságát s az eszköz alacsony árát, oly esetekben, a hol szorosan tudományos vizsgálat nélkülözhető, alkalmazásba való vételét ajánlom. Az eszközt Villhelm Lambrecht Fabrik Meteorologischer Instrumente. Göttingenben 8.00 márkaért szállítja.

Elnök czélszerűnek tartaná s kéri is a gyógyszerész urakat, hogy az időnként forgalomba hozott új gyógyszereket a közgyűlés szakelőadásain mutassák be.

Kishonthy József szerint a felvetett eszme csak helyeselhető és annak kivitele semmi akadályokba nem ütközvén, felszólítja gyógyszerész társait, hogy már a jövő közgyűlésen ismertessék az újabb gyógyszereket, ő maga is be fog mutatni néhányat.

A közgyűlés örömmel fogadja az elnök előterjesztését, ahhoz egyértelmű helyesléssel hozzájárul s köszönettel fogja venni, ha az újabb gyógyszerek, drogue-ok, ragtapszok, kötszerek stb. bemutattnak és közvetlenül megismertetnek.

Dr. Ruber bemutat salicylos kautschuk sparadrapot, mely olcsó, jól tapad és gyakorlatában kiválóan czélszerűnek bizonyult. Ára 1 korona 20 fillér méterenként. Kapható Dr. Block et Comp. cégnél Bodenbach.

Több tárgy nem lévén, a közgyűlés berekesztetett.
K. m. f.

Jegyzette:

Dr. KÁRMÁN titkár.

A jegyzőkönyvet a tényeknek megfelelőnek találván; hitelesítjük.

Ratkó, 1899. szeptember 26-án.

Dr. KRECS GYULA.

Rozsnyó, 1900. január 10-én.

Dr. RUBER JÓZSEF.